

PRESENTACIÓ

Aquest sisé número dels Quaderns Electrònics del Desenvolupament Humà i la Cooperació arriba en un moment de múltiples turbulències internacionals i preocupants reculades de les llibertats i la qualitat dels sistemes democràtics. A la interminable i cruel guerra de Síria, i el rebuig moltes vegades dels seus refugiats, s'afegeix la preocupant victòria de Trump als Estats Units o l'inesperat no a l'acord de pau a Colòmbia, signes tots ells d'un inquietant futur que vira cap a la violència i el conflicte en lloc de cap al diàleg i la cerca de solucions negociades.

En concret, la desconcertant victòria electoral de Trump fa cobrar singular rellevància a dos dels articles d'aquest nou número. Així, el text dels notables especialistes de la migració mexicana Luis Escala i Gaspar Rivera suposa un contrapunt al discurs xenòfob del nou president dels Estats Units entorn de l'arribada dels seus veïns del Sud. Com han mostrat molts dels treballs d'aquests dos investigadors, els mexicans no només realitzen un significatiu esforç d'integració al país del Nord, sinó que constitueixen un dels col·lectius més actius en la creació d'organitzacions que dinamitzen la societat civil nord-americana i contribueixen al mateix temps al desenvolupament del seu país d'origen. Escala i Rivera aprofundeixen ací en el valor clau de la participació per al desenvolupament i com aquesta pot fomentar-se des d'altres òptiques com l'enfocament de capacitats que teoritzà Amartya Sen. Per als autors, l'adopció de metodologies participatives és fonamental per poder parlar d'una integració en la qual els exclosos –sigui en l'àmbit de la immigració o en qualsevol altre– adquireixin un real protagonisme.

D'altra banda, i enfront de l'auge dels negacionistes del canvi climàtic (vegeu al mateix Trump, els seus assessors i molts dels seus votants) l'article de Francesco Filippi posa en relleu el compromís adquirit en els últims anys pels grans organismes internacionals i de desenvolupament en la lluita contra les agressions al medi ambient per frenar les alteracions del clima, una cosa que va estretament lligat al nostre model de desenvolupament basat en el creixement sense límits. Filippi col·loca precisament l'accent en la necessitat de vincular les agendes de desenvolupament i del clima, i mostra els avanços produïts en aquesta direcció. En aquest sentit, resulta especialment pertinent el text de Víctor Bretón que revisa la proposta del "buen vivir" com a alternativa a la concepció més ortodoxa del desenvolupament, basada aquesta última en paràmetres materials d'arrel occidental. El "buen vivir", particularment teoritzat i materialitzat en algunes de les polítiques de l'àrea andina, especialment a l'Equador, ha suposat un revulsiu en els estudis del desenvolupament, en renovar la crítica al desenvolupament entès com a creixement i plantejar la necessitat de buscar un major equilibri amb la naturalesa a partir de l'experiència acumulada pels pobles indígenes. Encara amb les seves pròpies variants polítiques, com ens

mostra el text, el “buen vivir” planteja la necessitat de revisar a fons el nostre model de vida i de pensament per evitar el col·lapse de la terra.

Finalment, l'article de Laia Mas, guanyador del Premi Manuel Castillo per a treballs de recerca inèdits, ens mostra també –com ocorre amb el text d'Escala i Rivera– el valor que la participació té en els processos de desenvolupament comunitari i l'empoderament de sectors socials allunyats habitualment del poder. En concret, Mas analitza l'experiència del projecte Voceros a Guatemala, on s'intenta donar veu als joves i fer-los partícips dels processos de desenvolupament local, contravenint la idea estesa en molts llocs entorn del desinterés dels joves per participar en la vida social i política.

